

Powszechny Spis Rolny 2020 – wyniki ostateczne w województwie śląskim

29.04.2022 r.

↓ 23,3%

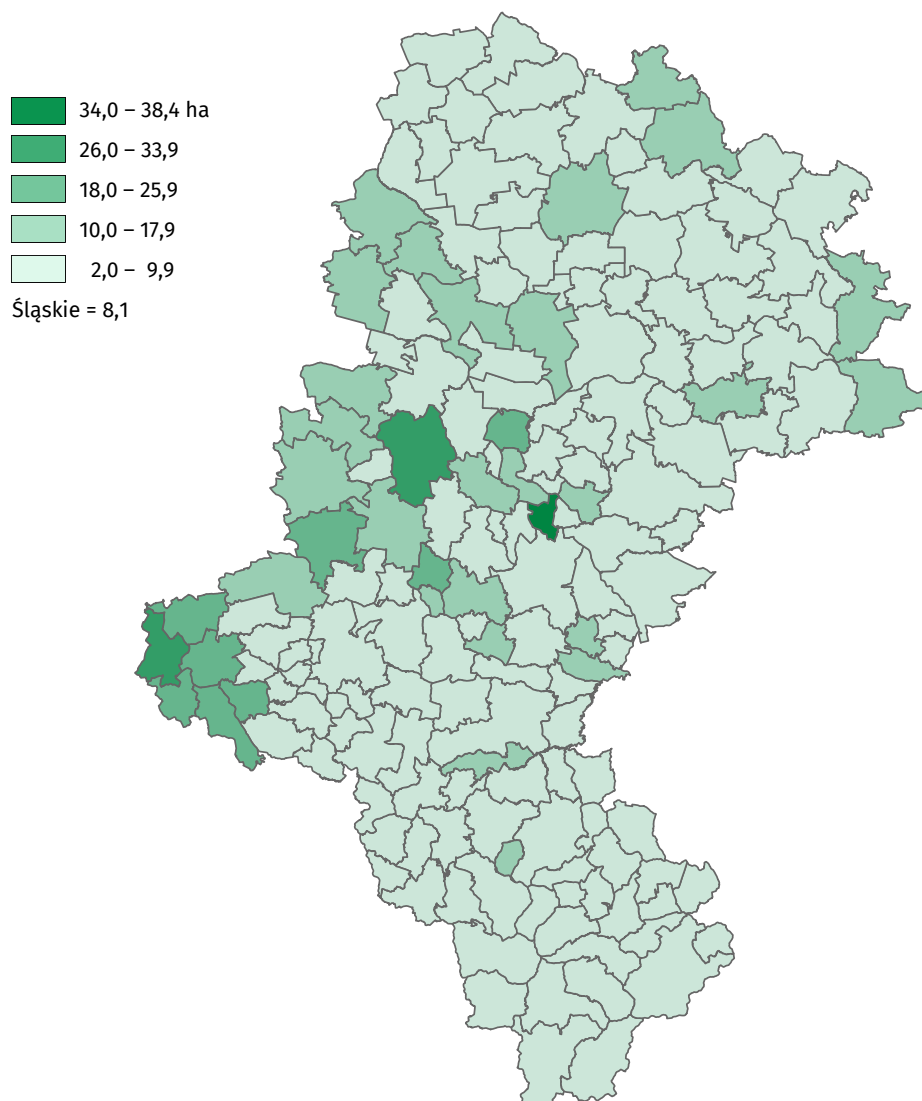
Spadek liczby gospodarstw rolnych w porównaniu z PSR 2010

Według ostatecznych wyników Powszechnego Spisu Rolnego, w 2020 r. w województwie śląskim utrzymała się notowana od wielu lat tendencja spadku liczby gospodarstw rolnych, przy jednoczesnym wzroście ich średniej powierzchni. W porównaniu z wynikami uzyskanymi w PSR 2010, zmniejszyła się powierzchnia gruntów ogółem użytkowanych w gospodarstwach rolnych

1. Gospodarstwa rolne

Według ostatecznych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., liczba gospodarstw rolnych w województwie śląskim wyniosła 49,6 tys. (3,8% w skali kraju) i w odniesieniu do wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010 zmniejszyła się o 23,3% (w kraju o 12,7%). Wśród ogółu gospodarstw rolnych zdecydowaną większość stanowiły jednostki prowadzące wyłącznie produkcję roślinną – 52,6% (w 2010 r. – 40,5%), podczas gdy prowadzące tylko produkcję zwierzęcą – 1,3% (w 2010 r. – 1,4%). Odsetek gospodarstw z produkcją mieszaną (prowadzące zarówno uprawę roślin, jak i chów zwierząt) wyniósł 46,0% (w 2010 r. – 58,1%).

Mapa 1. Średnia powierzchnia użytków rolnych według gmin w 2020 r.

Powszechny Spis Rolny (PSR) został przeprowadzony na terytorium Polski w okresie od 1 września do 30 listopada 2020 r., według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r. Spisem rolnym, jako badaniem pełnym, zostały objęte gospodarstwa rolne, których użytkownikami były osoby fizyczne (gospodarstwa indywidualne) oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej

Średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na 1 gospodarstwo rolne była najwyższa w gminie Siemianowice Śląskie, a najniższa w gminie Łęka wica

Analizując zmiany liczby gospodarstw rolnych w poszczególnych grupach obszarowych użytków rolnych można zauważyć, że spadek w porównaniu z 2010 r. zanotowano wśród gospodarstw w grupach obszarowych: 1-5 ha UR (o 29,7%), do 1 ha UR (o 20,8%), 5-10 ha UR (o 17,6%), 10-15 ha UR (o 11,2%). Wzrosła natomiast liczba gospodarstw dużych o powierzchni 15 ha UR i więcej (o 30,6%).

W omawianym okresie w strukturze gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych zaszły niewielkie zmiany. W porównaniu z danymi z 2010 r. zmniejszył się udział gospodarstw o powierzchni 1-5 ha UR o 5,9 p. proc., natomiast wzrosły udziały gospodarstw należących do pozostałych grup obszarowych, w tym w największym stopniu gospodarstw dużych o powierzchni 15 ha UR i więcej (o 3,8 p. proc.).

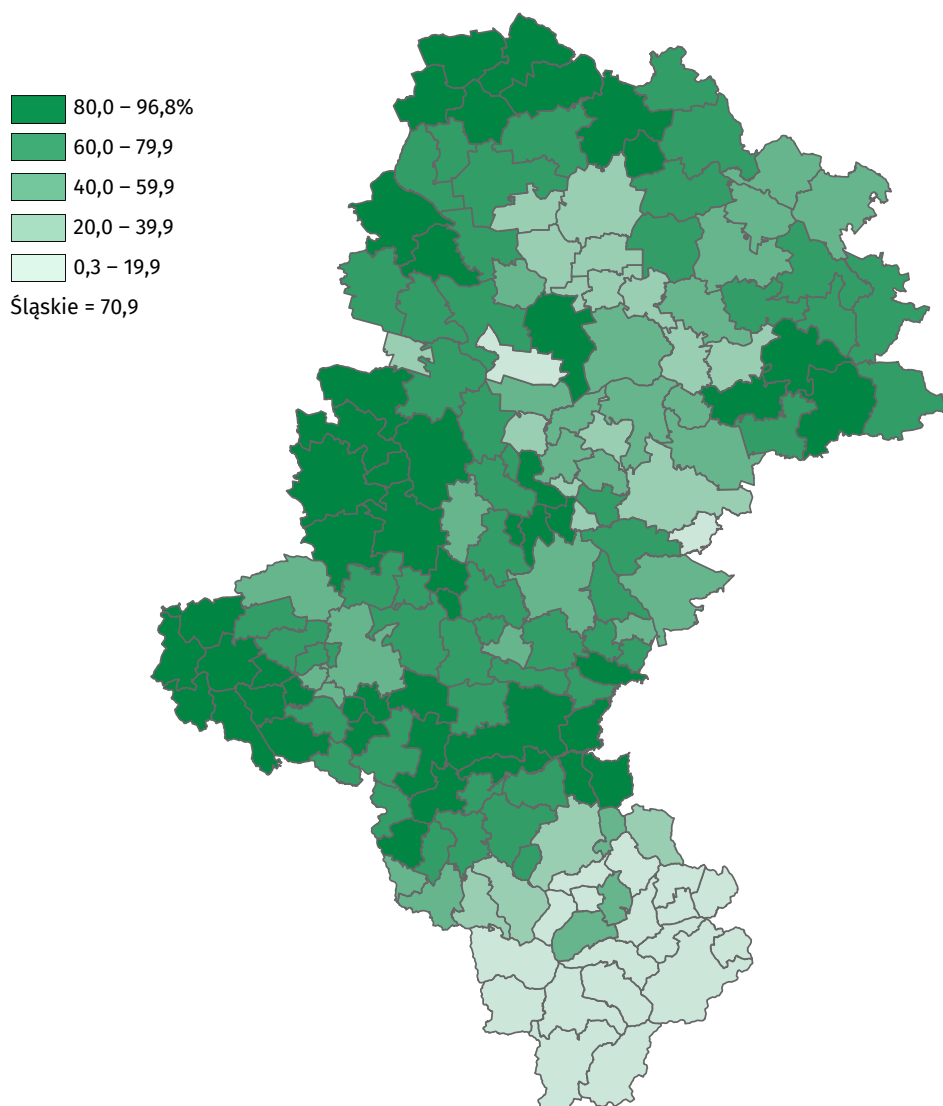
Obserwowany spadek liczby gospodarstw rolnych, przy nieznacznym spadku powierzchni użytków rolnych, znalazł swoje odzwierciedlenie we wzroście średniej powierzchni użytków rolnych (UR) przypadającej na 1 gospodarstwo rolne o 31,7%, z 6,0 ha w 2010 r. do 7,9 ha w 2020 r. (w kraju średnia z 9,8 ha w 2010 r. do 11,4 ha w 2020 r.).

2. Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów

Według ostatecznych wyników Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., powierzchnia gruntów użytkowanych w województwie śląskim wyniosła 435,7 tys. ha (2,6% w skali kraju) i w odniesieniu do wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010 zmniejszyła się o 2,6% (w kraju o 1,9%).

W ciągu ostatnich 10 lat, tj. od Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 r., zmieniła się w 2020 r. struktura użytkowania gruntów: udział powierzchni użytków rolnych (UR) w powierzchni ogółem zwiększył się o 2,2 p. proc. (z 87,4% w 2010 r. do 89,6% w 2020 r.), zmniejszył się natomiast udział lasów i gruntów leśnych o 1,4 p. proc. (z 6,6% w 2010 r. do 5,2% w 2020 r.) oraz pozostałych gruntów o 0,8 p. proc. (z 6,0% w 2010 r. do 5,2% w 2020 r.).

Mapa 2. Udział powierzchni zasiewów w powierzchni użytków rolnych według gmin w 2020 r.

W 2020 r. średnia powierzchnia UR w gospodarstwach rolnych wyniosła 7,9 ha (w kraju – 11,4 ha)

Powierzchnia gruntów użytkowanych w województwie wyniosła 435,7 tys. ha i stanowiła 2,6% powierzchni gruntów w kraju

Najwyższy udział powierzchni zasiewów w ogólnej powierzchni użytków rolnych zanotowano w gminie Krzyżanowice, a najniższy w gminie Ujsoły

Areál użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2020 r. wyniósł 390,2 tys. ha i był mniejszy niż w 2010 r. o 0,3% (w kraju wzrost o 0,6%). W strukturze użytków rolnych zwiększył się w porównaniu z PSR 2010 udział zasiewów (o 1,8 p. proc. do 70,3%) i trwałych użytków zielonych (o 1,9 p. proc. do 23,1%), natomiast zmniejszył się odsetek gruntów ugorowanych (o 0,8 p. proc. do 3,2%) i upraw trwałych (o 0,3 p. proc. do 0,8%).

Powierzchnia zasiewów w gospodarstwach rolnych w województwie śląskim wyniosła 274,5 tys. ha, tj. o 2,4% więcej niż w 2010 r. (w kraju o 5,7%). W strukturze zasiewów nadal dominującą uprawą były zboża (76,6% ogółu), których powierzchnia uprawy wyniosła 210,2 tys. ha. Zgodnie z ostatecznymi wynikami PSR 2020 powierzchnia pozostałych upraw kształtowała się następująco: rzepaku i rzepiku – 24,5 tys. ha, ziemniaków – 5,0 tys. ha, warzyw gruntowych – 1,7 tys. ha, buraków cukrowych – 1,4 tys. ha.

W porównaniu z 2010 r. zwiększyła się powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (o 18,4%), warzyw gruntowych (o 6,2%), natomiast zmniejszyła się powierzchnia areálu uprawy ziemniaków (o 55,4%), zbóż (o 1,4%) oraz buraków cukrowych (o 14,3%).

3. Zwierzęta gospodarskie

Zgodnie z ostatecznymi wynikami PSR 2020 pogłowie poniższych gatunków zwierząt gospodarskich w województwie śląskim i ich udział w kraju kształtowały się następująco:

- bydła – 131,1 tys. szt. (2,1% pogłowia bydła w kraju), w tym 49,5 tys. krów (2,0% pogłowia krów w kraju),
- świń – 211,4 tys. szt. (1,9%), w tym 17,0 tys. loch (2,1%),
- drobiu – 8986,1 tys. szt. (4,0%), w tym 2284,2 tys. kur niosek (4,1%).

W porównaniu z wynikami PSR 2010 r. pogłowie bydła zwiększyło się (o 2,9%), natomiast zmniejszyło się pogłowie krów (o 7,2%). Mniejsze niż w 2010 r. było pogłowie świń (o 39,4%), w tym loch (o 49,5%) oraz pogłowie drobiu (o 10,1%), w tym kur niosek (o 39,1%).

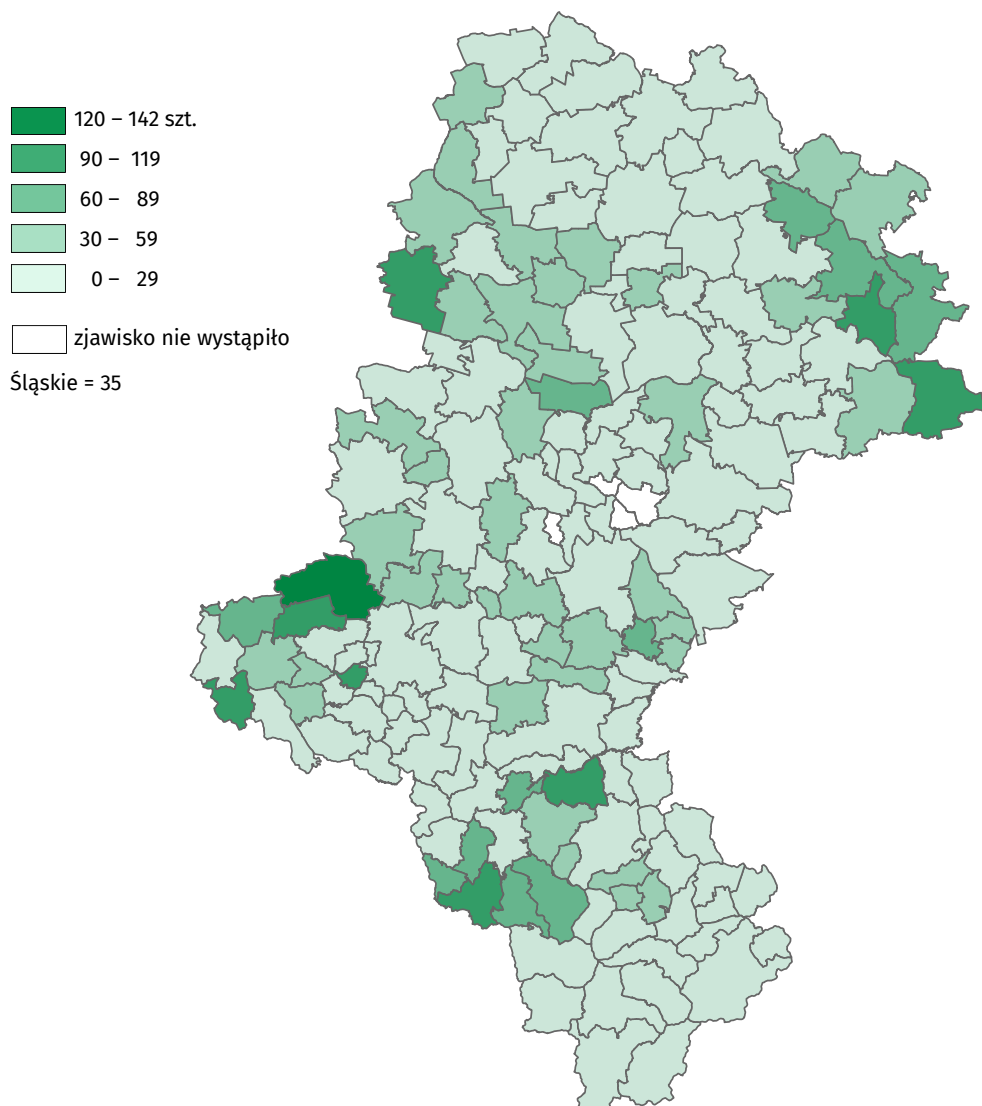
W gospodarstwach rolnych obsada pogłowia zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych w województwie śląskim w 2020 r. kształtowała się na poziomie:

- bydła – 34 szt., w tym 13 szt. krów,
- świń – 54 szt., w tym 4 szt. loch,
- drobiu – 2303 szt., w tym 585 szt. kur niosek.

Udział powierzchni zbóż w ogólnej powierzchni zasiewów w województwie śląskim wyniósł 76,6% (w kraju – 68,1%)

W województwie na 100 ha użytków rolnych przypadło średnio 34 szt. bydła, 54 szt. świń i 2303 szt. drobiu

Mapa 3. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych według gmin w 2020 r.

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych była najwyższa w gminie Kuźnia Raciborska, a najniższa w Chorzowie

W 2020 r. w województwie śląskim na 1 spisane gospodarstwo rolne przypadło przeciętnie: bydła – 2,6 szt., świń – 4,3 szt., drobiu ogółem – 181,0 szt.

4. Ciągniki i maszyny rolnicze

Według ostatecznych wyników PSR 2020 w gospodarstwach rolnych znajdowało się:

- 45,0 tys. ciągników rolniczych (3,1% w skali kraju), tj. o 7,1% mniej niż w 2010 r.,
- 5,4 tys. kombajnów zbożowych (3,2%), tj. o 6,6% więcej,
- 0,1 tys. kombajnów buraczanych (1,0%), tj. o 71,4% mniej,
- 2,4 tys. kombajnów ziemniaczanych (4,0%), tj. o 24,6% mniej,
- 0,2 tys. silosokombajnów (4,1%), tj. o 69,8% mniej,
- 11,4 tys. opryskiwaczy polowych (2,5%), tj. o 4,6% mniej,
- 0,2 tys. opryskiwaczy sadowniczych (0,4%), tj. o 50,2% mniej.

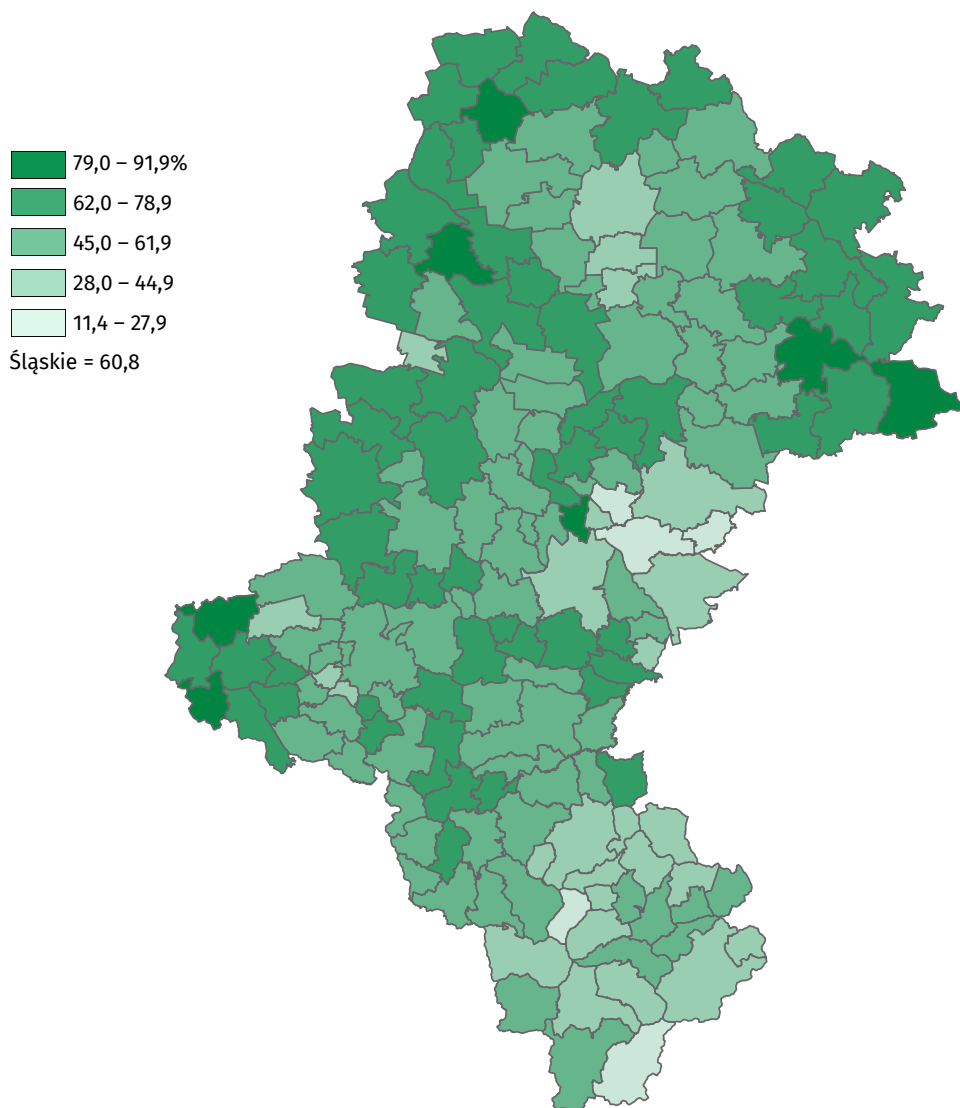
Na 100 gospodarstw rolnych przypadło 90,6 szt. ciągników (w kraju – 109,9 szt.), 10,9 szt. kombajnów zbożowych (w kraju – 12,7 szt.), 23,0 szt. opryskiwaczy polowych (w kraju – 35,1 szt.).

Na 100 ha UR przypadło 11,5 szt. ciągników (w kraju – 9,7 szt.), 1,4 szt. kombajnów zbożowych (w kraju – 1,1 szt.), 2,9 szt. opryskiwaczy polowych (w kraju – 3,1 szt.).

Wskaźniki dotyczące liczby ciągników i maszyn rolniczych na 100 gospodarstw, jak i na 100 ha UR, na przestrzeni 10 lat nie uległy znaczącym zmianom (z wyjątkiem obsady ciągników na 100 gospodarstw, która zwiększyła się o prawie 16 sztuk).

W województwie śląskim na 100 gospodarstw rolnych przypadło 90,6 szt. ciągników (w kraju – 109,9 szt.)

Mapa 4. Udział gospodarstw rolnych wyposażonych w ciągniki rolnicze w ogółem gospodarstw rolnych według gmin w 2020 r.

Najwyższy udział gospodarstw rolnych wyposażonych w ciągniki rolnicze zanotowano w gminie Krzanowice, a najniższy w gminie Szczyrk

W wyniku zmniejszenia się liczby gospodarstw i jednoczesnego spadku powierzchni użytków rolnych, średnia powierzchnia przypadająca na 1 ciągnik zwiększyła się w porównaniu z wynikami poprzedniego spisu i wynosiła 8,7 ha użytków rolnych wobec 8,1 ha w 2010 r.

5. Źródła dochodów gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego

W okresie od 2 czerwca 2019 r. do 1 czerwca 2020 r. łącznie, 49,4 tys. gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa indywidualnego uzyskiwało dochody z prowadzonej działalności rolniczej, w tym 7,9 tys. dla których główne źródło dochodów (tj. przekraczające 50% dochodów ogółem) stanowiła działalność rolnicza. Odsetek gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z rolnictwa wzrósł na przestrzeni lat 2010-2020 z 15,4% do 16,1%.

Oprócz działalności rolniczej głównymi źródłami dochodów gospodarstw domowych były także: praca najemna (36,7% ogółu), emerytury i renty (25,5%), działalność pozarolnicza (9,9%) oraz inne niezarobkowe źródła utrzymania poza emeryturą i rentą (2,1%). W porównaniu z wynikami PSR 2010 zwiększył się odsetek gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z emerytury i renty (o 0,7 p. proc.), pracy najemnej (o 0,3 p. proc.), a zmniejszył się z tytułu niezarobkowych źródeł utrzymania poza emeryturą i rentą (o 1,7 p. proc.), działalności pozarolniczej (o 1,2 p. proc.).

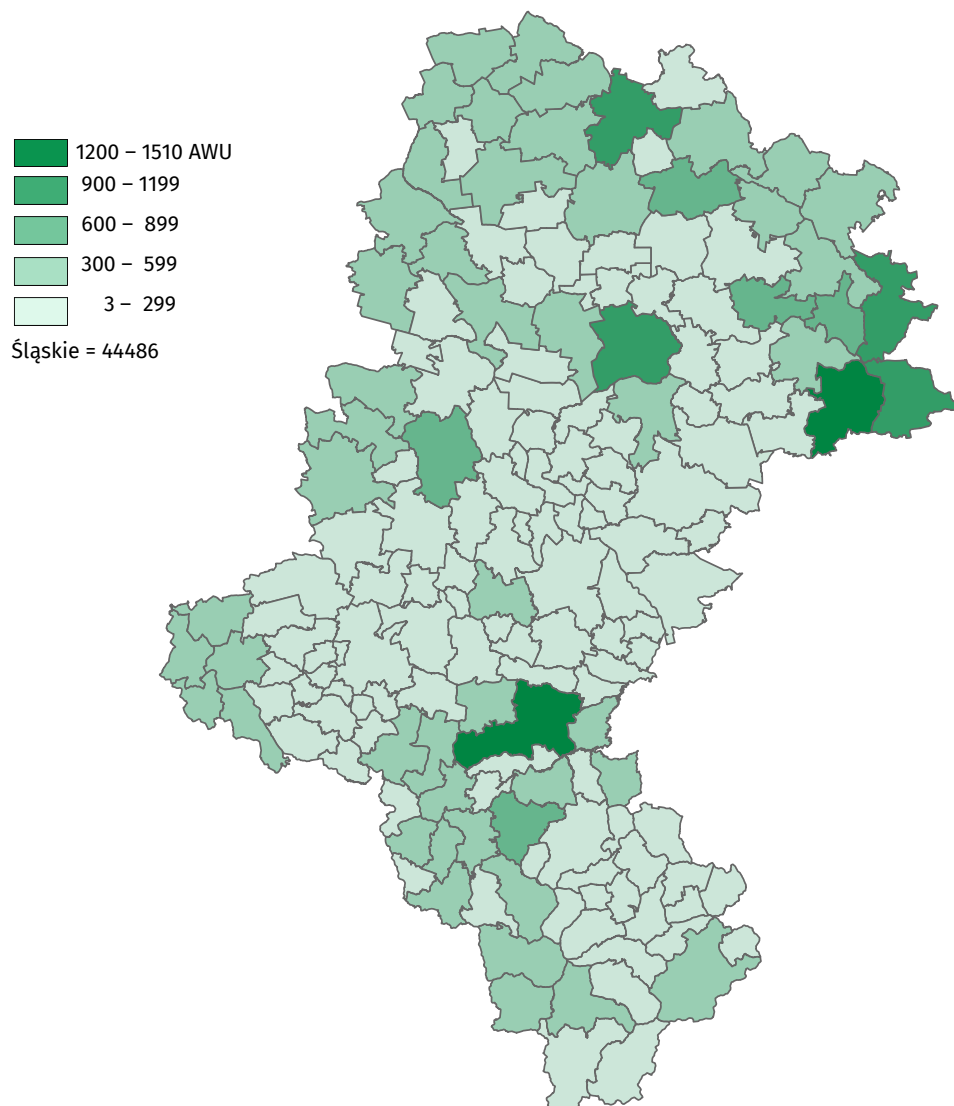
Odsetek gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego uzyskujących główne dochody z działalności rolniczej wyniósł 16,1% (w kraju – 30,3%)

6. Nakłady pracy i struktura pracujących w gospodarstwach rolnych

Zgodnie z ostatecznymi wynikami Powszechnego Spisu Rolnego w 2020 r., nakłady pracy ogółem w gospodarstwach indywidualnych poniesione w roku gospodarczym 2019/2020 wyniosły 43,7 tys. AWU. Wśród nich zdecydowaną większość stanowiły (94,1%) nakłady pracy użytkownika i jego rodziny, czyli rodzinnej siły roboczej. Odsetek najmniejszej siły roboczej w nakładach ogółem w gospodarstwach indywidualnych wyniósł 3,5%.

Udział rodzinnej siły roboczej w nakładach pracy ogółem w gospodarstwach indywidualnych wyniósł 94,1% (w kraju – 92,3%)

Mapa 5. Nakłady pracy w gospodarstwach rolnych ogółem poniesione na produkcję rolniczą według gmin w 2020 r.

Najwyższe nakłady pracy w gospodarstwach rolnych poniesione na produkcję rolniczą zanotowano w gminie Pszczyna, a najniższe w Świętochłowicach

***

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:

Urząd Statystyczny w Katowicach

Dyrektor Aurelia Hetmańska

tel: 32 779 12 48

Rozpowszechnianie:

Informatorium

tel: 32 779 12 33, 32 779 12 34

Śląski Ośrodek Badań Regionalnych

tel: 32 779 12 63

e-mail: A.Stachanczyk@stat.gov.pl

katowice.stat.gov.pl

@Katowice_STAT

@StatKatowice

Powiązane opracowania:

Publikacja GUS pt. *Powszechny Spis Rolny 2020. Metodologia i organizacja badania*

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/psr-2020/powszechny-spis-rolny-2020-metodologia-i-organizacja-badania,3,1.html>

Ważniejsze pojęcia i wyjaśnienia metodologiczne zawarto w wyżej wymienionych opracowaniach.

Temat dostępny w bazach danych:

Bank Danych Lokalnych – Powszechne Spisy Rolne – PSR 2020

<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>